

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Veberové a soudců Mgr. Marka Bedřicha a JUDr. Dany Černovské v právní věci žalobce **P. Č.**, bytem B. 109, adresa pro doručení Poste restante Č. B., proti žalované **České advokátní komoře**, se sídlem v Praze 1, Národní třída 16, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2.1.2012, č.j. 3681/11

t a k t o :

I. Rozhodnutí České advokátní komory ze dne 2.1.2012, č.j. 3681/11, s e z r u š u j e a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

Žalobce se žalobou, podanou u Městského soudu v Praze, domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí České advokátní komory, ze dne 2.1.2012, jímž Česká advokátní komora neurčila žalobci k jeho žádosti ze dne 9.12.2011 k poskytnutí bezplatné právní služby advokáta.

Žalobce v podané žalobě namítl, že vydané rozhodnutí zahrnuje zcela totožné odůvodnění jako již dříve vydaných negativních aktů, přestože žádost o ustanovení advokáta se netýkala stejné žádosti a proto je přijaté řešení žalovaného zcela paušalizující, formalistní a bez ohledu na konkrétní případ. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí není zřejmé, jaké ustanovení zákona o advokacii umožňuje správnímu úřadu upustit od výzvy k doplnění žádosti o ustanovení advokáta a podle názoru žalobce se jedná o zjevný akt libovůle, přičemž z rozhodnutí není seznatelný závěr, zda žádostem nebylo vyhověno, protože prohlášení nebylo podáno na tiskopise či zda některý údaj v prohlášení chybí, tedy správní úřad nesledoval řízením vyřešení případu v souladu se zákonem.

Žalobce rovněž napadl závěr žalovaného o tom, že podmínky musí být splněny kumulativně, když uvedl, že nelze odůvodňovat svévolí, že žalobce nebyl vyzván k doplnění žádosti. Správní orgán smí upustit toliko od odůvodnění rozhodnutí, vyhoví-li žádosti v plném rozsahu, avšak nikoli od výzvy, tj. pomoci správního úřadu k doplnění neúplné žádosti. Podle názoru žalobce žádný zákon nedovoluje odplatu či šikanu pravidelného žadatele o zprostředkování právní pomoci či reglementaci výkonu veřejné správy správním orgánem vůči určitému konkrétnímu subjektu. Podle názoru žalobce napadené rozhodnutí sleduje zcela jiný cíl, protože v případě jiného žadatele by správní úřad žádosti vyhověl. Napadené rozhodnutí nezahrnuje právní odůvodnění, proč prohlášení přiložené k žádosti je nedostatečné, absolutně není vylíčeno, zda vůbec bylo podána prohlášení o osobních a majetkových poměrech žadatele a proto je vydaný žalovaný akt paušalizující a ze své povahy nezákonný. Rozhodnutí rovněž nezahrnuje poučení, zda je možno podat žádost novou a jakým způsobem, ani poučení o tom, zda a kde jsou dostupné tiskopisy České advokátní komory a nelze nemít za to, že správní úřad vydáním rozhodnutí sledoval zcela jiný výše uvedený cíl. Vyhláška č. 275/2006 Sb. jasně vyjadřuje, že její příloha je vzorem prohlášení, přesto žalovaný neuvažoval, zda podané prohlášení odpovídá vzoru, tedy napadené rozhodnutí postrádá důvody pro neurčení advokáta. Správní úřad rovněž neuvažoval o tom, zda neúplné či nepřesné údaje mohou způsobit prodlžení ve vyřizování žádosti.

Podle názoru žalobce žádost o určení advokáta z 9.12.2011 má všechny náležitosti, proto vydané rozhodnutí odbytá, šikanózní a nenastal procesní stav ani pro zastavení řízení o žádostech žalobce.

Žalovaný správní úřad se k obsahu podané žaloby, která mu byla doručena dne 4.4.2012, nijak nevyjádřil a v řízení před soudem zůstal zcela nečinný.

Z obsahu spisového materiálu, který byl soudu předložen Českou advokátní komorou vyplývá, že Česká advokátní komora obdržela dne 28.12.2011 podání žadatele ze dne 9.12.2011, obsahující žádost o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby.

Rozhodnutím ze dne 2.1.2012, čj: 3681/11, správní úřad žadateli k poskytnutí bezplatné právní služby advokát komorou neurčil, z odůvodnění tohoto rozhodnutí vyplývá, že žadatel požádal o poskytnutí právní služby bezplatné ve věci ústavní stížnosti proti rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích sp.zn. 8 Co 1149/2010. Pokud žadatel požádal o poskytnutí právní služby bezplatně, nesplnil podle České advokátní komory zákonem stanovenou podmínku podle ustanovení § 18 odst.3 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, když současně s podáním návrhu na zahájení řízení neprokázal své příjmové a majetkové poměry způsobem stanoveným vyhláškou č. 275/2006 Sb., přičemž tato zákonná podmínka je žadateli dobře známa, když žadateli bylo ke dni vydání tohoto rozhodnutí určeno podle uvedeného právního ustanovení celkem 240 advokátů. Z uvedených důvodů Česká advokátní komora upustila od výzvy k doplnění podání a bez nařízení jednání rozhodla o neurčení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby.

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správním úřadem z hlediska žalobních námitek, uplatněných v podané žalobě a při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů – dále jen s.r.s.). Vzhledem k tomu, že žádný z účastníků řízení výslovně nepožádal o nařízení ústního jednání, vyjádřili tím žalobce i žalovaný souhlas se

zamýšleným postupem soudu rozhodnout ve věci samé bez nařízení ústního jednání. Z tohoto důvodu Městský soud v Praze postupoval podle ustanovení § 51 odst. 1 s.ř.s. a o podané žalobě rozhodl, aniž ústní jednání nařizoval. Věc soud posoudil takto:

Žalobce se žalobou, podanou u Městského soudu v Praze, domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí České advokátní komory, ze dne 2.1.2012, jímž Česká advokátní komora rozhodla o tom, že neurčuje žalobci k jeho žádosti ze dne 9.12.2011 k poskytnutí bezplatné právní služby advokáta.

Podle ustanovení § 18 odstavců 2 a 3 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani se nemůže domoci poskytnutí právních služeb podle tohoto zákona (dále jen "žadatel"), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasného návrhu advokáta určila. V téže věci však může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v ustanovení § 19 zákona o advokacii. V rozhodnutí o určení advokáta Komora vymezí věc, v níž je advokát povinen právní služby poskytnout, jakož i rozsah těchto služeb. Komora může v rozhodnutí o určení advokáta stanovit i další podmínky poskytnutí právních služeb, včetně povinnosti poskytnout právní pomoc bezplatně nebo za sníženou odměnu, pokud to odůvodňují příjmové a majetkové poměry žadatele. Komorou určený advokát je povinen právní služby žadateli poskytnout za Komorou určených podmínek. To neplatí, jsou-li dány důvody pro odmítnutí poskytnutí právních služeb uvedené v ustanovení § 19 nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva; v těchto případech advokát o důvodech neposkytnutí právních služeb bez odkladu písemně vyrozumí žadatele a Komoru. Určení advokáta Komorou nenahrazuje plnou moc vyžadovanou zvláštními právními předpisy k obhajobě toho, jemuž byl advokát Komorou určen, v trestním řízení nebo k jeho zastupování v jiném řízení. Pokud žadatel žádá, aby mu byly právní služby určeným advokátem poskytnuty bezplatně nebo za sníženou odměnu, je povinen současně s podáním návrhu na určení advokáta Komorou prokázat, že jeho příjmové a majetkové poměry takové poskytnutí právních služeb odůvodňují; způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komore sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti po předchozím vyjádření Komory vyhláškou.

Žalobce v podané žalobě namítal, že z odůvodnění napadeného rozhodnutí není zřejmé, jaké ustanovení zákona o advokacii umožňuje správnímu úřadu upustit od výzvy k doplnění žádosti o ustanovení advokáta a podle názoru žalobce se jedná o zjevný akt libovůle, přičemž z rozhodnutí není seznatelný závěr, zda žádostem nebylo vyhověno, protože prohlášení nebylo podáno na tiskopise či zda některý údaj v prohlášení chybí, tedy správní úřad nesledoval řízením vyřešení případu v souladu se zákonem.

Z obsahu spisového materiálu žalovaného je zřejmé, že žalobce podle uvedených právních ustanovení nepostupoval, když v žádosti o určení advokáta ze dne 9.12.2011 použil vlastní formulář, v němž nevyplnil kolonku „zaměstnání“, do kolonky „náklady živobytí“ uvedl stravu, poštovné, tisk a papír, do kolonky „hodnota majetku“ uvedl nulu, do kolonky „náklady na domácnost“ uvedl tisíc a do kolonky „příjmy žadatele“ uvedl státní příspěvky dle zákona 111/06.

Podle názoru Městského soudu v Praze žalobce nesplnil podmínky, stanovené zákonem o advokacii a prováděcím předpisem po formální stránce, když hodnověrným

způsobem neprokázal ani neosvědčil rozhodnou skutečnost, totiž že jeho příjmové a majetkové poměry takové poskytnutí právních služeb odůvodňují. Z jím předloženého formuláře žádosti není zřejmé, jaké jsou skutečné příjmy, výdaje a reálné náklady na uspokojování běžných životních potřeb žalobce. Tato skutečnost však nezbavovala žalovaného povinnosti vyzvat žalobce k doplnění žádosti, jak uvedeno výše.

Česká advokátní komora vystupuje – jak již bylo výše uvedeno – ve věci určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby jako orgán veřejné správy. Za této situace nelze podle názoru soudu setrvat na stanovisku, vyjádřeném žalovaným v odůvodnění napadeného rozhodnutí, totiž že žalovaný nebyl povinen vyzvat žadatele k doplnění žádosti, protože takový postup není upraven zákonem o advokacii. Jestliže žalovaný vystupuje v právním vztahu se žadatelem jako orgán veřejné moci a správy a zvláštní právní předpis, podle něhož v řízení postupuje, neobsahuje konkrétní právní úpravu jeho postupu, je podle názoru soudu na místě postupovat podle obecného procesního právního předpisu, jímž je v posuzované věci zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. Soud má za to, že žalovaný byl povinen postupovat přiměřeně podle ustanovení § 37 odstavec 3 správního řádu a teprve v případě, že ani po výzvě se nezdaří žadateli odstanit vady jeho žádosti, tuto jako nedůvodnou zamítnout. Žalovaný však naznačeným způsobem nepostupoval a tím zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek vydání nezákonného a nesprávného rozhodnutí.

Uvedená žalobní námitka je důvodná v tom směru, že žalobce měl být vyzván k odstranění vad podané žádosti. Česká advokátní komora při rozhodování o žádostech o ustanovení advokáta je v postavení profesní komory, která rozhoduje jako orgán veřejné správy o právech a povinnostech žadatele, respektive rozhoduje o tom, zda žádosti o ustanovení advokáta vyhoví či nikoli. Žalovaný v postavení orgánu veřejné správy v odůvodnění rozhodnutí ze dne 2.1.2012 zcela jednoznačně a srozumitelně vyjádřil, že důvodem vydání zamítavého rozhodnutí o žádosti žalobce byla skutečnost, že žalobce žádal o poskytnutí právní služby bezplatně a v takovém případě je – bez dalšího – povinen podle ustanovení § 18 odstavec 3 zákona o advokacii prokázat své příjmové a majetkové poměry způsobem, který stanoví vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 275/2006 Sb., kterou se stanoví způsob zjišťování příjmových a majetkových poměrů žadatele o určení advokáta Českou advokátní komorou k poskytnutí právních služeb bezplatně nebo za sníženou odměnu (dále jen vyhláška č. 275/2006 Sb.). Tato vyhláška v příloze obsahuje formuláře k vyplnění žádosti.

Ustanovení § 55 odstavce 1 zákona o advokacii upravuje případy, v nichž orgány České advokátní komory postupují podle obecného procesního právního předpisu, jímž je zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. Podle ustanovení § 45 odstavec 2 písmeno a/ zákona o advokacii mezi tyto případy, kdy se na řízení před Komorou použijí ustanovení správního řádu, patří i řízení, ve kterém předseda Komory rozhoduje o určení advokáta podle ustanovení § 18 odstavce 2 tohoto zákona.

Žádost o určení advokáta je tedy podáním ve smyslu ustanovení § 37 správního řádu. Podle odstavce 3 tohoto právního ustanovení nemá-li podání předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán podateli nedostatky odstranit nebo ho vyzve k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu. Tím, že žalovaný nedostál povinnosti, vyplývající z ustanovení § 37 odstavce 3 správního řádu a přistoupil k vydání žalobou napadeného rozhodnutí, zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek vydání nesprávného rozhodnutí.

Na základě všech shora uvedených důvodů soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil podle ustanovení § 78 odstavec 1 s.ř.s. pro nezákonnost a současně vyslovil, že se věc vrací k dalšímu řízení žalované (ustanovení § 78 odst.4 s.ř.s). Na žalovaném správním orgánu nyní bude, aby se znovu zabýval podanou žádostí žalobce a aby při rozhodování o ní vycházel důsledně z procesních ustanovení správního řádu, zachovávajíc práva a právem chráněné zájmy žalobce jako účastníka řízení před správním orgánem a své závěry řádně, určitě a srozumitelně uvedl v odůvodnění nového rozhodnutí, když opodstatněnost lze přiznat i námitce žalobce o nedostatečném odůvodnění napadeného rozhodnutí

Správní orgán je právním názorem, vysloveným soudem ve zrušujícím rozsudku v dalším řízení vázán (ustanovení § 78 odst.5 s.ř.s.).

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst.1 s.ř.s *a contrario*. Žalobce měl ve sporu úspěch, avšak žádné prokazatelné náklady řízení mu v řízení před soudem vzhledem k přiznanému osvobození od placení soudních poplatků nevznikly. Z tohoto důvodu vyslovil soud, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst.1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.